

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 28. julija 1906.

Štev. 30.

Današnja številka obsega 6 strani.

Shod zaupnikov.

Vabilu „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ na shod zaupnikov se je odzvalo 120 zaupnikov iz cele dežele, med njimi 27 duhovnikov. Predsednik društva, g. dr. Brejca, otvori zborovanje ter poroča o razvoju volilne reforme od njenega začetka pa do sedaj.

Stvarnemu, vsestransko odobranemu poročilu g. dr. Brejca, je sledil sijajen govor mnsgr. Podgorca, ki je utemeljil spodaj navedene resolucije. Posebno o zadnji točki se je razvila zelo živahna debata, ali vzlic temu so se resolucije sprejele soglasno, z glasovi vseh navzočih! Obenem se je tudi izrekla zaupnica odboru političnega društva za vse njegovo delovanje v zadevi volilne reforme. V prihodnji številki priobčimo natančno poročilo o shodu ter govora gg. dr. Brejca in mnsgr. Podgorca.

Sklepi, ki so obvezni za vse koroško Slovenstvo brez razlike in brez izjeme, so sledeči:

I. Z globokim obžalovanjem in trpkim ogorčenjem konstatuje shod zaupnikov, da se je v odseku za volilno reformo sprejel načrt, ki glede Koroške pomenja popolno zmago najgorjega nemško-nacijonalnega šovinizma in je tako s stališča slovensko-narodne, kakor tudi s stališča katoliške in socialne politike absolutno in brezpogojno nesprijemljiv;

II. izreka zahvalo za njegov osebni trud v zadevi volilne reforme referentu za Koroško, dvornemu svetniku gospodu dr. Ploju;

obžaluje, da je v tej kritični zadevi manjkalo sporazumnega, enotnega in odločnega postopanja slovenskih poslancev;

slovenski državnozborni delegaciji, ki je za svoje postopanje v zadevi volilne reforme vsemu slovenskemu narodu, ne samo svojim volilcem odgovorna, izreka **nezaupnico**

ter zahteva od nje, da z najradikalnejšimi sredstvi, eventuelno z obstrukcijo v volilnem odseku in v zbornici izvojuje razdelitev volilnih okrajev na Koroškem v tem zmislu, da se koroškim Slovincem zagotovita vsaj dva mandata;

III. prosi vso slovensko javnost, naj na shodih in v časopisju z vso dolžno odločnostjo podpira naše zahteve, ki niso samo lokalno koroškega pomena, temveč v interesu celega naroda;

IV. je mnenja, da koroškim Slovincem v sedanjih razmerah ne kaže udeležiti se III. slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani in sklene, **da se že sklenjena udeležba prekliče.**

Boj za slovensko gostilno v Borovljah.

Borovlje so sicer slovenske, vsekakor pa se pustijo voditi od take stranke, ki je zastavila vse svoje sile, samo da kak Slovenec ne pride do pravic, ki jih drugače s polnimi rokami delijo med privandrane tujce. Najlepši dokaz za to nam podaja ljuti boj za slovensko gostilno. Spomladi leta 1903 je bila hiša št. 50 prstovoljno na prodaj. Časopisi so poročali, da je na isti tudi gostilna. Kupni pogoji je bil: Takoj na dan dražbe se izplača 8000 K. Cenjena je bila hiša na 20.000 K, prodana pa za 21.000 K. Ko je hranilnica in posojilnica v Glinjah oziroma na Trati že dalj časa gojila srčno željo, Slovincem v Borovljah in celega okraja pripomoči do lastne gostilne, kjer bi se shajali, ko pridejo po opravkih na pošto, k notarju, k davkarji, sodnji itd., odločila se je kupiti omenjeno hišo, posebno že

zato, ker je na njej že 90 let neprenehoma gostilna. Seveda bi jo tudi borovška „Vorschuss-kassa“ rada pograbila, a imela je v kasi slabe vetre, in tako ni bilo drugega kupca nego gosp. Voigt in naša posojilnica, ki je hišo vsled največje ponudbe tudi dobila. Takoj drugi dan pa so se že čuli glasovi: naj jo le imajo, v tej hiši ne bo nikoli več gostilne. Človek bi si mislil, če je že 90 let gostilniška obrt pri hiši, kje je tisti, ki si upa stegniti roko po njej in jo iztrgati? Nihče! Izplačali smo torej hišo, ob enem pa od prejšnje posestnice kupili koncesijo za gostilniško obrt. Dali smo ji zanjo za celo leto brezplačno stanovanje, ali 192 K, kolikor se zdaj plačuje za tiste prostore. Na podlagi te koncesije vložimo torej pri okrajnem glavarstvu (Mac Nevin) prošnjo za prepis s pripombo, da se žgane pijače ne bodo točile, dasiravno je prejšnja lastnica imela tudi do tega pravico. Mac Nevin pa prošnjo kratkoma zavrne, češ, prosi naj se za novo koncesijo. Stara se ne sme prepisati nikamor. Gospod Mac Nevin že vedo, si mislimo, in prosimo na novo. Tako daleč je občinski odbor v Borovljah pustil teči stvar, kakor je hotela sama, tu pa se postavi naenkrat na stališče, da je v Borovljah itak že preveč gostiln, in da je torej vsaka nova gostilna popolnoma nepotrebna. Temu sklepu pritrdi tudi Mac Nevin. Pritožimo se na deželno vlado, po nesreči pa pridemo en dan prepozno in dobili smo vse skupaj nazaj. Torej zopet nič! Stojimo pred zadnjimi vrati; zatečemo se še k ministrstvu.

Z enako nestrpnostjo in nemalim strahom smo čakali ministrskega odloka, ki v kratkem času res celo zadevo „zur nochmaligen Erhebung“ odpošlje na vlado in občino nazaj. Ti pa so si mislili, če smo gostilno „razguncali“ enkrat, zakaj je ne bi še v drugič, in izvolijo odbor treh najzagrizenejših članov, da celo stvar še enkrat pregleda, pretuhta in premeri. In merili so, pa še kako! Ne morebiti po cesti, kakor je to običajno, ampak kar čez strehe, da je bilo bližje, in našli so, da je od dotične hiše prva gostilna oddaljena 16, druga 22, tretja 27, četrta pa 29 m. Nadalje so našli in so tudi poročali okrajnemu glavarju pl. Grabmayerju, da pride na 1175 Borovljancev nič manj kot 25 gostiln, in sicer jih je 14 v neposredni bližini prodane gostilne. Resnica pa je, da je le v občini Borovlje, ki obsega kraje: Borovlje, Podklanec, Dobrava, Gabl,

Podlistek.

Pismo iz jutrovega.

Juri Trunk.

V. Kahira.

Kahira ni ravno veliko mesto, posebno ker v arabskem delu stoji hiša pri hiši in so ulice jako ozke. Le evropejski del je bolj razsežen in se razteguje vedno bolj in bolj. V dobri uri se mesto lahko prehodi, izvzemši seve predmestja z njih vrtovi in vilami. Mesto leži ob vznožju gore Mokatom na desnem Nilovem bregu. Nekdaj je stala tam samo ena vas, ime ji je bilo Babilon, kjer je menda nekaj časa prebivala tudi sveta družina. Sedaj stoji tam tako imenovano staro mesto (Stara Kahira). Tam imajo krščanski Kopti precej veliko in jako staro cerkev, katera stoji bojda tam, kjer je bivala sv. družina. Ko so Arabci Egipt podjarmili, je njih vodja postavil tam svoj šotor, in iz tega šotora se je Kahira razvila v glavno mesto. Dandanes šteje približno 400 tisoč prebivalcev, torej tudi glede števila prebivalcev se ne more prištevati mestom, kakoršna so Dunaj, Pariz, London itd. z njih milijoni ljudi. In vendar se more Kahira postaviti poleg ta mesta, ali tudi še nad ta mesta, glede le temu mestu lastnih posebnosti.

V Kahiri se razvije življenje jutrovca kakor nikjer drugje. Kdor hoče videti, kako se jutrovec obnaša, kako živi, kakšen je njegov značaj, ta mora iti v Kahiro, tu najde vse na malem pro-

storu. Kahira je dalje središče celega mohamedanskega sveta. Duhovna glava moslimov je sicer v Carigradu, to je sultan, a duševno življenje moslimov ne pride iz Carigrada, ampak iz Kahire. Tam je njih vseučilišče, ki šteje 10.000 dijakov iz vseh krajev, kjer so mohamedanci, in od tega vira se raztaka duševno in duhovno življenje med moslimske milijone. Po pravici se torej Kahira more imenovati mohamedanski Pariz. Ravno radi tega pa, ker obsega ta glava toliko dežel in kraljestev, je tudi življenje v njem nad vse zanimivo in mu ni para na svetu.

V Kahiri je glede prebivalcev nekako središče sveta. Ni ga mesta na svetu, kjer bi bilo zastopano toliko narodov in različnih ljudi. Gotovo je, da ga ni večjega naroda, ki bi ne imel koga vsaj začasno v Kahiri. Tu vidiš vse evropejske, afriške, azijske narode. Tu vidiš poleg prebivalcev Amerike, Kitajca, Japonca, Malaja, poleg belokožca rumenokožca in zamorca v vseh mogočih barvah. Kakor z narodnostmi, tako je seve tudi z jeziki in nošami.

A vse to ne stori, da je Kahira to, kar je. Da slovi to mesto povsod, da se more postaviti po pravici poleg velikih mest, da pride leto na leto v to mesto na tisoče tujcev, vse to ima svoj zadnji razlog vendar le v izredno zanimivem življenju, kakor se opazuje med prebivalstvom. Sevé je to življenje tudi le mogoče, ker se tukaj zbirajo narodi celega sveta, a najbolj pride v poštev vendar le značaj večine prebivalcev — Arabcev.

Mesto Kahira obstoji iz dveh jako različnih delov. Iz arabskega in rekli bi iz evropskega dela. Arabski del ima, kakor vsa arabska mesta,

ozke, krive, nesnažne ulice z malimi izjemami v onih delih, kjer so nastavljene prodajalnice ali pa nekatere delavnice. Hiše so nizke, vsaj na zunaj brez kinča, nekatere podobne hlevom, le tuintam se najde kako boljše poslopje. Hoditi po teh ulicah je pač zanimivo za onega, ki hoče videti življenje, šege, obnašanje, delo domačinov, a za Evropejca radi nesnage in smradu neprijetno. Vse se dela na ulici in na ulico se vrže tudi vse, za kar ni prostora v hiši. Da bi nesnago kdo odstranil, to ne pride na misel nobenemu; za splošno, javno korist jutrovec nima smisla. Na mnogih hišah visijo nad durmi majhne podobice najrazličnejših živali, slonov, nosorogov, levov in prav mnogokrat nabasani kuščarji in majhni krokodili. To ni morda kak kinč, ampak sredstvo zoper vpliv hudih duhov. Moslim je namreč strašno praznoveren. Raznih „urokov“ in drugih zlih duhov se boji bolj, kakor zlobca pravega. In te nad durmi viseče ropotije imajo nalogo, naj odpodijo od hiše vse slabe vplive. Okna hiš so zavarovana z lesenimi mrežami, ki so tuintam prav umetno zrezljane; skozi te se vidi pač na ulico, ne pa v hišo. Vrata so ozka, da bi bilo le količkaj debelemu človeku nemogoče priti skoz, navadno so vedno zaprta in zaklenjena le od zunaj. Pač pa je na vsakih vratih neka ključna podobna ključka, in če hočeš v hišo, je treba s to ključko potrkati, potem ti odprejo od znotraj. Znotraj navadno ni tako siromašna, kakor od zunaj in bogatejši ljudje, katerih v Kahiri ne manjka, znajo svoja stanovanja okrasiti prav po jutrovsko. Hiše so seve brez strehe. Začetkom se človek težko privadiš na ta pogled, ker vedno

Doli in Bajtišče 25 gostiln. Od teh so tri v Dobravi, tri na Gabli, dve v Dolih, ena na Bajtiščah in 14 v Borovljah, ne pa 25, kakor so zavito poročali okrajnemu glavarju. Na take podatke je bila seveda naša prošnja kot neutemeljena zopet odbita. Kakor prej, tako tudi zdaj moledujemo in prosjamo brez uspeha okrog deželne vlade. Posebna deputacija treh mož, bili so: župan Goričnik v Glinjah, Miha Türk in L. Borovnik, gre k deželnemu predsedniku, pa ne more govoriti z njim. Celo stvar razloži gosp. referentu Kreuterju. Gospod je bil sicer sila prijazen, a videlo se je takoj, da je tudi on oblečen v nemško obleko. Rekel jim je namreč, če že občina enkrat reče, da gostilna ni potrebna, potem seveda tudi on ne more uvideti njene potrebe. Na pripombo, da zgubi hiša vsled tega na vrednosti, in da je bilo svoj čas izrecno v razpisu, da je na hiši gostilna, in da nam vlada vendar ne bo želela škodovati, nam je rekel, da bi zato imeli že poprej poprašati. Nazadnje nas odpošlje k okrajnemu glavarju. Temu zopet vse natanko obrazložimo, pa vse zastonj. G. Grabmayer ne razume, kaj bo denarnemu zavodu gostilna. Naj rajši eden od deputacije za njo vloži prošnjo. Meseca januarja vloži torej g. Borovnik prošnjo za koncesijo. On je Borovčič, domačin, neomadeževan, samo to napako ima, da se ne sramuje materinega jezika, da je Slovenec, vzroka dovolj, da je nemška klika tudi njemu prošnjo odklonila. Čudno je, da je g. okr. glavar tako hitro pozabil, da je bil ravno on tisti, ki je očetovsko milo poučil deputacijo, kako naj postopa, da doseže svoj namen. Zdaj že prošnjo vdrugič odkloni. Gospodu Borovniku, ki je bil pri njem, se je izgovarjal, da občini ne more delati naravnost nasproti, če občina enkrat ne dovoli. Tolaži ga s tem, da je puškar, in da torej tudi brez gostilne lahko izhaja. Na to pa je g. glavar pozabil, da poštni višji oficijal Widder trikrat toliko zasluži, kakor g. Borovnik, pa mu je vse kakor brez obotavljanja dovolil gostilno. Pozabil je tudi, da ima župan in puškar Ogriz dve!! Eno je med tem že zopet prodal. Če se občini gre zato, da se zmanjša število gostilnic, naj bi se potem odstranila tudi ona pri „Widru“. Stari Widder je umrl, sinu njegovemu pa kot visokemu c. k. uradniku tudi menda ni taka sila, da bi si postranski zaslužek iskal po gostilnah v Borovljah. Kmalu na to kupi celovski pivovarnar Lochs gostilno pri Klausu, in zopet mu nikdo ni delal niti najmanjše zapreke. G. Just, puškar in gostilničar, se potegne še za kavarno in — dobi jo.

Pripomniti je treba, da je omenjena posojilniška hiša najbližje županove gostilne. Nehote se mi vriva misel, kaj, če bi bil strah za Ogrizevo gostilno tisti nepremostljiv prepad, čez katerega Slovenci ne morejo do svoje gostilne, in ki je občinski svet postavil na tako nenavadno, skrajno sovražno stališče. Drugače ne more biti, kajti ko je gospod Borovnik vložil prošnjo, obrnil se je osebno do pet zmernejših odbornikov, da bi ga podpirali in glasovali za njega. Nobeden ni odrek, da, eden je bil še toliko prijazen, da mu je dan pred občinsko sejo svetoval, naj rajši prošnjo umakne ter prosi koncesije na svojo hišo. On (odbornik) se je že prepričal, da na posojil-

se zdi, kakor bi bilo vse na pol sezidano. Mesto strehe je napravljen trden tlak z luknjami, kjer se dež, kadar pride, odtaka. Na večer se navadno vsa družina preseli tja gor, kjer pihlja prijetna sapica, dvakrat prijetna po vročem dnevu, ki so tukaj nepretrgano celo poletje.

(Dalje sledi.)

Razne stvari.

Kuharica kot visokošolec. Iz Monakovega poročajo: Pred nekaj dnevi se je pridružil trem potujočim knjigovozom v Donauwörthu neki medicinc, Oto Kurz, ki je rekel, da je sin višjega državnega uradnika iz Monakovega. Nato so sklenili skupaj pri pivu prijateljstvo in šli po navsvetih medicinca obiskat deželno razstavo v Norimberk. Tam so živeli silno veselo, a kakor vsako veselje, je minilo tudi tisto. Medicinca je prišla policija in povedala o njem, da je — kuharica, ki je ukradla v Naumburgu svoji gospodi 800 mark in pobegnila.

Otrok na gnojnih vilah. Blizu Linca je kmetica Nieldl kidala gnoj iz hleva. Ko je sunila gnoj iz hleva, priletelo je mimo 4 letno dete sosedu M. Vile so se otroku za prst globoko zabolde v možgane, da je na mestu izdihnil.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

niško hišo nikdar ne dajo dovoljenja. Na to mu odvrne g. Borovnik, da bo delal na vse kriplje in ne miruje prej, dokler cele stvari po kakem poslancu ne spravi v parlament. Naj izve svet, kako se Slovencem na Koroškem, posebno še v Borovljah, reže kruh pravice. Skozi 90 let, reci devetdeset let, je bila gostilna na hiši in nihče se ni čutil oškodovanega, zdaj pa, ko je enkrat prišla pravim Slovencem v roke, pa je celi kraj v nevarnosti. Samo ta je odveč, samo ta je nepotrebna.

In vendar so razmere v Borovljah tako žalostne in puste, da si hušjih še misliti ne moreš. Le dva zgleđa v pojasnilo. Ko je pred letom prišel visokošolec g. P. v Borovlje obiskat svojega prijatelja, naročil je prenočišče v neki tukajšnji gostilni. Bilo je „na pošti“. A bil je nepreviden in v slovenske Borovlje prišel s slovenskim trakom čez prsi. In kaj se je zgodilo? Ob 11. po noči se mu je stanovanje odpovedalo. Tujec, neznan v Borovljah, potikal se je po noči po vasi, dokler se ga neki poštenjak ne usmili in ga zapelje na stanovanje prijateljevo. Posojilnica je mislila gostilno urediti tako, da dobe prenočišča tuji Slovenci, da bi ne bili več izpostavljeni raznim surovostim in raznim nepravilnostim, kakor se je to zgodilo visokošolcu g. S., katerega je sam, po svojih lepih manirah znani puškar in župan Ogriz v kavarni nahrulil pri njem s čisto navadnimi besedami: „Marsch hinaus mit dem Windischen.“ Tako dela s Slovenci borovski nemški župan, dasiravno je on sam sin slovenskih staršev. Oče je prišel iz Šmarjete, mati pa je Borovljanka, rojena Koren.

To je kratka slika iz življenja borovskih Slovencev. Ko bi bili na Turškem, gotovo bi prej prišli do kake pravice, kakor pa v brezpravni Koroški.

Politični pregled.

Volilna reforma. Boj, ki se je bil v odseku za volilno reformo, je končan. Če vprašamo, kdo je zmagal, je pač edini odgovor: tisti so zmagali, ki so znali najbolje meštariti. V resnici tudi niso bile razprave v volilnem odseku nič drugega, kakor nekaka sejmska barantija med vlado in strankami z ene, in med posameznimi strankami med seboj z druge strani. Potemtakem se tudi ni čuditi, da smo koroški Slovenci, ki nismo imeli v državnem zboru nobenega „mešetarja“, tako imenitno pogoreli, kajti bili smo le „kravica“, za katero se je barantalo. In zbarantali so nas, kakor je tudi popolnoma umljivo, naši „najboljši prijatelji“ — nemški nacionalci, katere je ta kravica že leta in leta redila in jih bo tudi zanaprej po milosti naših — sorojakov. — Najhujšega je bilo pričakovati pri glasovanju o Češki. Ali tu so se k sreči sešli zopet „veliki in edini prijatelji edino zveličavne volilne reforme“ ter so preko čeških in nemških zastopnikov iz Češke skovali kompromis, ki je bil z istimi glasovi sprejet tudi v odseku. Število poslancev so pomnožili za 19, od katerih dobe Nemci 9, Čehi 5, Poljaki 3, Malorusi 1 in Italijani 1 poslanca. Potemtakem bi imela nova zbornica 516 poslancev, dočim bi jih bilo po Gautschevem načrtu 455, po Hohenlohejevem pa 495. Nemci bodo imeli v novi zbornici 234, Čehi 108, Poljaki 80, Malorusi 34, Jugoslovani 36, Italijani 19, Rumuni 5 poslancev. Vzlic temu, da se je število poslancev od Gautscha pa do sedaj pomnožilo za celih 61, vendar ni dobilo 90.000 uradno naštetih (v resnici 120.000) koroških Slovencev nobenega mandata, dočim je 14.000 kranjskih Nemcev dobilo svojega. Po besedah dr. Šusteršičevih („Slovenec“ z dne 19. julija t. l.) se sme zanesljivo soditi, da bo tudi v zbornici ostalo pri odsekovih sklepkih, torej smemo koroški Slovenci „zanesljivo upati“, da smo za vedno pokopani! Volilna reforma, ki bi nam bila — pravično urejena — prinesla vstajenje iz sto in stoletnega nemškega robstva, nam je zadalca smrtni udarec vsled verolomstva nemških krščanskih socialcev in popustljivosti naših rojakov. O tem izpregovorimo še jasno in odločno besedo.

Državni zbor je šel na počitnice. Celo zbornično delovanje je bilo, odkar je zboroval odsek za volilno reformo, zelo mlačno, kajti „glavna stvar“ se je obravnavala vendarle v odseku. Poleg drugih zakonskih načrtov je rešil državni zbor obrtno novelo. V zadnji seji pa je z neko mrzlično naglostjo odobril kar cel kup zakonskih predlog. Sprejela se je predloga o poddržavljenju severne železnice, potem načrt disciplinarnega zakona za odvetnike, in predloga o zavarovanju zasebnih uradnikov. Glede kvote (način plačevanja skupnih državnih stroškov) se je sprejelo poročilo avstrijske kvotne deputacije, ki je predlagala, da Avstrija plača 57,6%, Ogrska

pa 42,4%. Nazadnje so se še sprejele razne predloge o državnih podporah vsled uim, in počitnice so se pričele.

Srbija in Avstrija. Med Srbijo in Avstrijo se je vnel carinski boj, ker Srbija ni hotela pristati na avstrijske pogoje, pod katerimi bi se bila sklenila trgovinska pogodba med obema državama. Avstrija je namreč zahtevala, da naj bi Srbija nove topove naročila pri tvrdki Škoda na Češkem. Ker pa Srbija ni hotela avstrijskih topov, so se pogajanja o trgovinski pogodbi razbila.

Srbija in Angleška. Angleška je bila zadnja med velevladstvi, ki se je še vedno čutila ogorčeno vsled umora srbskega kralja Aleksandra in ni imela svojega zastopnika v Belgradu. Sedaj se je tudi ta ogorčenost polegla, in Srbija je že poslala svojega poslanika v London in Angleška pošlje svojega tudi kmalu v Belgrad. Tako so izginile zadnje slabe posledice državnega prevrata v Srbiji.

Ruska дума razpuščena. Le par mesecev je zboroval ruski državni zbor, in sedaj ga je car razpustil. Nova дума je sklicana na dan 5. marca 1907. Obenem sta odstopila tudi ministrski predsednik Gorev in poljedelski minister Stihinski. Novi ministrski predsednik je Stolipin, ki je bil dosedaj minister za notranje stvari. — Takoj, ko se je razglasil carjev ukaz v dumi, so poslanci začeli zapuščati zbornico in vojaštvo je zastavilo vse vhode. V Petrogradu je vsled razpusta dume velikansko razburjenje, vendar pa do izgrediv še ni prišlo. Celo mesto je zastraženo z vojaki, katerih je sedaj v mestu nad 60.000. Ob reki Nevi so nameščeni topovi. — V manifestu, s katerim se razpušča дума, pravi car, da je дума zato razpustil, ker je prekoračila svoj delokrog, ter pozivlja ruski narod, da naj vsi dobromisleči delajo na to, da se domovina na novo oživi in slava Rusije zasveti v novem sijaju.

Izza rusko-japonske vojske. Kakor poročajo ruski listi, je preiskovalna komisija, ki je preiskovala predajo Port Arturja Japoncem, dognala, da je storil general Stesel s predajo trdnjave zločin, vsled katerega se ga mora obsoditi na smrt. Stesel bo najbrž ustreljen. General Fock bo izgnan za 20 let in cesarski namestnik Aleksejev bo dobil ukor. To je torej oni Stesel, kateremu je svoj čas kot največjemu junaku pel ves svet slavo!

Koroške novice.

Dunaj. Njegovo Veličanstvo presvitli cesar je po Najvišjem sklepu blagovolil imenovati župnika v Podkloštru, č. g. Gregor Einspielerja, za prošta kolegijatnega kapiteljna v Velikovcu in župnika v Tinjah. Iskreno častitamo.

Politični shod, ki je bil napovedan na nedeljo, dne 29. t. m., v Dobu, se ne bo vršil, pač pa se vrši isti dan politični shod v Švabeku v gostilni g. Steharnika, in sicer popoldne ob 4. uri. Poročal bo deželni poslanec gosp. Franc Grafenauer. — V Dobu se vrši shod v nedeljo, dne 12. avgusta.

Dopolnilna deželnozbornska volitev, ki se je vršila za mandat umrlega deželnega poslance Kotza, je imela sledeči izid: Nemški krščanski socialc Huber 4925 glasov, nemški nacionalc (vsenemec) Hofer 3860, socialni demokrat Eich pa 1166 glasov. Ožja volitev se vrši danes, v soboto, med Huberjem in Hoferjem.

Popravek. V zadnji številki se nam je prigodila neljuba pomota, katero naj danes popravimo. O g. dr. Vinkotu Hudelistu se je reklo, da je — praktični zobozdravnik. Pomotoma je izostala besedica „in“, in bi se moralo glasiti „praktični in zobozdravnik“, ker g. dr. Hudelist izvršuje zdravništvo v celem pomenu besede, ne pa samo zobozdravništvo. Tako, mislimo, smo popravili, kar se je zgrešilo.

Z „narodnim kolekom“ bo zanaprej kolekovala svojo korespondenco dična naša „Mohorjeva družba“ v Celovcu. To je drugi tozadevni glas, ki ga slišimo na Koroškem. Razun hranilnice in posojilnice v Velikovcu se še dosedaj menda ni nobeno slovensko društvo odločilo za ta korak. Ko beležimo veselega srca to vest, si ne moremo kaj, da bi ne pozvali na novo slovenska društva, občine, korporacije in tudi vsakega posameznega našinca, da se blagovoli posluževati pri vseh svojih pismih „narodnega koleka“. — Istotako prosimo na tem mestu za to merodajne kroge, da oskrbijo „narodnemu koleku“ boljše polepljenje. Polna so nam že ušesa mrmranj od strani posameznih narodnjakov, ki tožijo, kako slabo se prijema kolek, ki je sedaj v prometu.

Poziv! Dne 12. avgusta t. l. se odkrije ob 11. uri dopoldne v Postojini na glavnem trgu M. Vilharjev spomenik. K tej narodni slavnosti,

katere spored se pravočasno v listih objavi, vabi podpisani odbor vljudno vsa narodna društva, čitalnice, telovadna društva, gasilna društva itd., da se slavnosti korporativno, če le mogoče z zastavami, ali vsaj po deputaciji udeležijo. Posebnih vabil odbor ne bode razpošiljal. Za slučaj, da se odzove vabilu zadostno število udeležencev, priredita se posebna vlaka iz Ljubljane in Trsta. Da se more za udeležnike vse potrebno preskrbeti, obrača se podpisani odbor do slavni družtev s prošnjo, da nam najkasneje do 5. avgusta tega leta sporoče, ali se udeležijo slavnosti in vsaj približno s koliko člani. V Postojni dne 14. julija 1906. — Odbor za M. Vilharjev spomenik. — Josip Lavrenčič, predsednik.

Dvojna mera. Pred kakim tednom se je odpeljala iz beljaških toplic večja slovenska družba, ki je zahtevala na kolodvoru vozne listke slovensko. To je solastnika toplic, nekega penzioniranega stotnika Teppnerja, tako razburilo, da je povzročil na kolodvoru precejšnjo rabuko. Ker je bilo v slovenski družbi tudi nekaj železniških uradnikov, je Teppner dosegel, da se je uvedla proti njim preiskava. In dasiravno ni bil izmed njih nihče niti najmanj kriv, bodo vendarle disciplinirani. Gosp. Hochmüller je prestavljen v Trst in z njim vred baje še trije ali štirje drugi slovenski uradniki. To je nepristranost! Nemški uradniki hodijo na shode, agitirajo, vse svoje moči posvečajo političnemu delu, in njim se ne zgodi nič, slovenski uradnik se pa kaznuje, če v slovenski družbi izpregovori slovensko besedo. Slovenski poslanci, evo dela za Vas!

Št. Jakob v Rožu. Novo življenje nas je oživljalo in obdajalo preteklo nedeljo. Pomladili smo se v krogu slovenske mladine in navdahnili nas je nov up, novo pričakovanje, da vendar še nismo pokopani, da slovenske knjige ne bodo še tako kmalu polagali očetom v grob sinovi in tudi še ne njih vnuki, ker je mladina slovenska in ker bode postala še bolj naša. Bila je mladina ljubljanska, ki nam je prinesla prvi dar: za šentjakobsko knjižnico izobraževalnega društva 100 knjig, ravno toliko tudi za Rožek. Še pomembnejše kot ta dar se nam je pa zdelo gorko navdušenje in vnete besede, ki so nam pričale o nje iskrenem rodoljubju, ki mislim v nobenem poslušalcu niso ostale brez odmeva. Prijatelj se jih je veselil, nasprotnik se je pa jezil nad tem pojavom. Govorili so na shodu med drugimi ljubljanski abiturijenti: gg. Tavčar, Trampuš, Sembron. A odzvala se jim je tudi naša mladina, ki se združuje v mladinski zvezi. Član Mikula je deklamiral pesem: „Naš čolnič“ in ko je končal, so mu mogočno pritrdili sočlani, ko so ponavljali v zboru zadnji stih: Brodarjem pomoči nosimo, svoj čolnič pogube otmimo. Drugi člani pa so pokazali svojo izobraženost v tamburjanju. Dekleta so sodelovale pri tem shodu s predstavljanjem igre: „Kukavica — modra ptica.“ Izborni vtis je tudi napravila vsem slovesna predaja 52.000 beličev, nabranih od beraškega kluba v Celovcu, ki jih je njih zastopstvo prineslo v 52 zlatih. Ob priliki te predaje je bilo navdušenje nepopisno. Pokazalo se je to spet posebno v trenutku, ko se je poslavljalo odposlanstvo klubovo od nas in so urnobesni živio-klici, kakor tudi rodoljubne pesmi donele za njimi, njim v čast, nasprotnikom v strah. Velik se nam je zdel ta dan slovenski Št. Jakob, a tako majhna, upoštevanja nevredna četica zatajevalcev slovenske narodnosti. A rastel in večal se bode slovenski Št. Jakob po otvoritvi predora: za takrat imamo že obljubljenih več takih shodov, ki bodo še primerno veličastnejše.

Melviče. Ker dne 5. avgusta t. l. č. g. novomašnik Wester daruje prvo sveto mašo v Šmohorju, in bi se naše ljudstvo rado udeležilo te slovesnosti, praznujemo v Melvičah posvečevanje cerkve 8 dni poprej, torej dne 29. t. m., z vso zilsko navado. Veselilo bi nas pa, ko bi nas še kakih drugi narodnjaki počastili s svojim prihodom.

Ukve. Ker je zadnji čas zapadel sneg naše planine, je bila živina v veliki nevarnosti. En vol in dva konja sta se ubila, enega konja in enega vola so pa rešili le z največjo težavo. Vol je bil županov, konj, ki je bil vreden 800 gld., pa je bil last nekega posestnika iz Čač. — Na predvečer sv. Cirila in Metoda smo zažigali kres na planini, kakor že več let. Na zahomski planini je bil tudi kres. Na sv. Višarjah pa letos ni bilo kresa.

Sveče v Rožu. Dne 21. t. m. je prišel k nam g. Valentin Lakner za kaplana. S tem se je spopolnila želja vseh župljanov, posebno pa našega delavskega društva. Novi gospod kapelan naj bo prepričan, da je dobil svoj delokrog med ljudstvom, ki ga odkrito ljubi.

Podslnjavas. Dne 22. t. m. je sklicalo kršč.-soc. pevsko in delavsko društvo javen shod v Sveče pri Adamu. Bilo je blizu 300 udeležencev. Bilo je tudi mnogo žensva. A nekaj ni bilo, zaželjenih govornikov! Zakaj? Na to vprašanje

nam je dal odgovor naš gosp. kaplan Lakner. Rekel je: Celovčani so peljali danes nad 50.000 beličev za narodno šolo v Št. Jakob, in to je silna teža, gotovo so morali vsi celovski Slovenci pomagati, da so spravili voz tako daleč. Zato jim moramo oprostiti. — Na pozdrav g. predsednika prevzame besedo g. kaplan in nam pojasni, kdo je deloval za delavsko organizacijo. Pri socijalnih demokratih je najbolj na glasu Marks. Na krščansko socijalni podlagi pa je začel najprej škof dr. Ketteler, kateri je spisal dve knjižici, ki sta še zdaj velikega pomena. Dr. Ketteler je bil najprej odvetnik, ko pa so na Nemškem za časa Bismarka začeli duhovnike preganjati, je postal duhovnik in začel na krščansko socijalni podlagi združevati delavstvo. Po končanem govoru so nas zabavali gg. tamburaši in društveni pevci, ki so res izbornorešili svojo nalogo. Posebno je ugajal zborovalcem šaljivi samospev g. Müllerja, „Moj očka so rekli, oženim naj se.“ Nato povzame besedo zopet g. kaplan in nam naznani, da bo prihodnje zborovanje zopet v Svečah, kot zadoščenje za današnje presenečenje, ker govornikov ni bilo. G. govornik nam je priporočal, naj smo ponosni na svoj narod, kakor so ponosni naši bratje Čehi. Končno nas je pozval, naj naročimo skupno stanovski list „Našo moč“ in „Mir“. Kdor si hoče list naročiti, naj se oglasi pri g. kaplanu ali vodstvu društva. V društvo je pristopilo 27 novih članov. Ker jih bo pa tem gotovo še več sledilo, se najame v Svečah nova društvena soba.

Podljubelj. Dosedanja hišica požarne brambe se vsled tega, ker na njenem prostoru mislijo zidati stanovanja za delavce, namerava podreti in postaviti konec vasi nasproti pokopališču.

Borovlje. Socijalna demokracija ima vedno dvojno mero; eno za voditelje, drugo za velike mase. Pri njej je nekaj drugega, imeti za delavca polna usta lepih besed, in zopet nekaj drugega, podpirati ga z njegovim denarjem v boleznih. Ta resnica se v posebno krasni luči kaže pri našem „Vorortu“ v Borovljah. Celih sedem tednov je hodil k Najclarju neki vsled revmatizma za delo popolnoma nezmožen pomočnik ter ga prosil, da ga pusti iskat zdravja v kako kopel na Hrvatsko. Pa nič in zopet nič. Namesto denarja dobi samo lepe besede, prazne roke in gluha ušesa. Dr. Maurer mu je sicer prej enkrat že zapisal kopel, pa je ni dobil, ker je kasa med tem nastavila svojega zdravnika. Ta pa ne dovoli nič. Tako je tedaj prišlo, da ostane siromak brez pomoči. Dasi ni ničesar prihranil in podedoval — palico v roko, in berač je gotov. Ni res, gospod Najclar, kaj pa je vam za enega delavca, saj jih je še več tisoč, ki redno vsak mesec plačujejo svoje krvavo zaslužene groše. Če tudi eden zmanjka, kaj pa je zato! Toliko še kasa vedno nese, da uslužbencem 2 do 5 tisoč kron lahko izplača na leto.

Borovlje. Minulo soboto se je volil novi odbor naše puškarske zadrage. Borovski paša je „skoz padov“. Izvolil se je stari odbor in gosp. Štangel, puškar na Dobravi, je zopet načelnik.

Bilčevs. Zadnjič se je tukaj ustanovila požarna bramba, boljše fajerber. Kakor povsod, imajo seveda nemško povelje, ker je bolj „nobel“. Vse je lepo in Bog daj, da bi novoustanovljena požarna bramba prav mnogo koristila. Samo nekaj se človeku zdi sumljivo. Pristopila sta namreč tudi oba gg. učitelja, katera sicer nista bila posebno navdušena za Bilčevčane. Posebno g. nadučitelj se je že parkrat malo čudno izrazil, kakšno mnenje ima o slovenskih župljanih. Prav lepo je od učiteljev, če sta samo iz ljubezni do bližnjega zavzela se za to misel. Če imata pa zavratne namene zraven, tedaj pa pričakujemo od mladih Bilčevčanov, da jima kmalu pokažejo kar jima gre.

Hodiše. (C. kr. pošta.) Že drugič se je zgodilo, da poštni uradniki ne poznajo, ali nočejo poznati slovenskega imena „Hodiše“. Dotičnik, ki je naslovil na mojo osebo pismo, mi je sporočil, da se je isto klatilo bogve kod in hotelo najti Hodiše v — Innsbuku ter nazadnje dospelo nazaj zopet njemu v roke. Jaz pač mislim, da manjka zopet slovenskih poštnih uradnikov in da so nastavljeni le taki, ki bržkone nameravajo s takimi čini prepričati slovensko naslavljenje. Saj so naslovi od omenjenega odpošiljatelja vendar vsi slovensko in enako razločno napisani. Zakaj pa dojdejo nekatera pisma točno. Naj se v prihodnje bolj pazi na pravilno znakovana pisma ter se naj ne črta razločno napisanih naslovov! — C. kr. poštna direkcija, daj nam vendar takih uradnikov v naše slovenske kraje, kateri bodejo umeli naš jezik, da se ne bodejo godile vsled njih — nam krivice.

Radiše. V nedeljo dne 15. julija t. l. imeli smo v našem izobraževalnem društvu jako dobro obiskano zborovanje. Č. g. podpredsednik otvori

takoj po blagoslovu popoldne zborovanje v društveni sobi. Prvi govornik, g. Zdravko Mörtl iz Zilske doline, nam slika v lepem govoru umeščanje koroških vojvodov na gosposvetem polju. Sedež, kamenit prestol, na katerem se je umeščevanje vršilo, stoji še sedaj na istem mestu, namreč na sedanji gosposveti „gmajni“, na desni strani ceste, ki pelje iz Celovca v Št. Vid. Okoli kamenitega prestola je sedaj ograja in nekaj drevja. Posebno ta prizor iz slavne zgodovine slovenskega naroda je za nas nad vse tolažljiv, ker je zgodovinsko dokazano, da se ta slavnost ni vršila v latinskem ali nemškem, ampak v slovenskem jeziku. G. govornik je lepo primerjal pravico in veljavo slovenskega jezika tedaj in sedaj. Spodbujal nas je k vztrajnosti pri delu za pravice slovenskega jezika. Da bi g. Mörtl le še večkrat prihitel v našo sredo in nam predaval zopet kaj tako zanimivega. Za takrat srčna mu hvala. — G. Vidovica iz Podkrnosa poznamo že od začetka izobraževalnega društva pri nas kot spretnega govornika. Da ima le čas, pride z veseljem na Radiše, da nas razveseli s kakšnim živahnim govorom. Pri zadnjem zborovanju je razpravljajal poljudno o potrebi izobrazbe in pouka tudi za kmetijstvo. Vmes so nas, kakor vselej, razveseljevali domači tamburaši pod spretnim vodstvom g. A. Thalerja. Ko so se bile rešile še nekatere slučajnosti, zavrvi g. podpredsednik zborovanje.

Velikovec. V zadnji številki 29 „Mira“ se je v mojem dopisu glede ljudskih počitnic urinila tiskovna pomota, katero s tem popravljam. Počitnice na ljudskih šolah na deželi se začnejo letos ne dne 21. ampak dne 31. avgusta t. l.

Za pobita okna „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu je daroval g. G. Rožman, bogoslovec v Pliberku, 2 kroni. Lepa hvala! Živel nasledniki!

Škocijan. „Slovensko krščansko-socijalno bralno društvo za Škocijan in okolico“ ima v nedeljo, dne 5. avgusta t. l., ob 4. uri popoldne, v gostilni pri „Ruš-u“ v Zamožni vasi tik Škocijana vov ustanovni shod po sledečem sporedu: a) Pozdrav. b) Govora (govorita gg. deželni poslanec Grafenauer in župnik Svatoň). c) Poročilo pripravljalnega odbora in zapisovanje ndov. č) Volitev odbora. d) Prosta zabava s petjem in igrokazom: „Jeza nad petelinom in kes“, katero igrajo igralke iz Št. Jakoba v Rožu. K igri se pobira mala vstopnina. Domačine in sosedo, zlasti mladino vabi k najobilnejši udeležbi

pripravljalni odbor.

Vovbre. (Novo društvo.) V nedeljo, dne 15. julija 1906, se je vršil ustanovni občni zbor „krščansko-socijalnega društva za Vovbre, Št. Štefan in okolico“ ob imenitni udeležbi v Vovbrah na zelo sijajen način. Prišli so naši možje, pravi korenjaki, celo iz Hudega kraja, z Djekš, z Lisne gore in z vseh vovbrskih in šentšefanskih gor. Najprej je razložil g. dr. Arneje, domači župnik, pomen in namen društva in vabil, naj se vsi domačini oklenejo z vso ljubeznijo novega društva, ki nas bo navdajalo z enim duhom za našo domačijo in naša slovenska tla. Ko so vsi z navdušenjem izrazili enoglasno svoj vstop v novo društvo, je govoril g. dr. Brejc iz Celovca v zelo poljudnih in navdušljivih besedah o ljudski organizaciji. Povedal nam je, kako lep je naš kraj. V tako lepi zunanosti mora živeti tudi lepa krasna ljudska duša. Ta duša pa mora pokazati svojo lepoto in krepost in se razviti z združenimi močmi. V združitvi je moč. Zavedati se mora najprej, kaj je, in potem bo znala tudi pokazati svojo moč celemu svetu. Zavedimo se, da smo v lepi deželi, ki je naša, in pokažimo, da je naša. To zavest bo nam dalo novo društvo, ki bo stalo v Vovbrah, kakor vovbrški turn, katera tega so sezidali enkrat naši ljudje proti Obrom, da so jih pognali z dežele na Ogrsko nazaj. Stari vovbrški turn razpada, pa novi stolp našega društva bo razvil svojo moč in pognal sedanje sovražnike našega ljudstva tudi iz dežele. V društvu si bo ljudstvo samo pomagalo. — Navdušeno so ploskali vsi poslušalci izbornim besedam govornika, ki nam je še končno obljubil, da se bo v kratkem vrnil v našo sredo. Le pridite, mi Vas bomo vedno radi videli v naši sredi. V odbor so se izvolili enoglasno in z živahnim odobravanjem sledeči gospodje: Martin Harrich, Plaznik v Vovbrskih gorah, za predsednika; A. Gril, p. d. Mentlnov, za podpredsednika; Jožef Aichwalder, Jerg na Vodovnici, za blagajnika; Janez Završnik, Primožev v Vovbrskih gorah, za blagajn. namestnika; domača gg. župnika vovbrški in šentšefanski za tajnika in namestnika. Jožef Aichwalder, Jergov sin na Vodovnici, za čebeličarja; in Matevž Breznik, mežnar v Vovbrah, za knjižničarja. Za pregledovalca računov sta se izvolila gg. Martin Napečnik, Napečnik v vovbrskih Rutah, in Anton Pacher, Burcar v Vovbrah. — Želimo društvu dober uspeh, da bodo

vsi ohranili ono ljubezen in navdušenje za društvo, katero jih je navdajalo današnji dan. Le tako naprej in glejmo, da bodo vsi naši možje in mladeniči, vse žene in dekleta, šteli si v čast, da v kratkem pristopijo društvu, ki je naše. Kar prvi dan je vstopilo in plačalo članarino čez 90 oseb. Posebno hvale vredni pa so Šentšefančani, ki so tako številno vstopili z nami v eno društvo. Vsa čast našim možem! Prihodnji mesec se vidimo v Št. Štefanu!

Vovbre. Pri sv. Lambertu se zdaj popravlja naša ljuba cerkva, ki je bila res že usmiljena vredna. Vsa čast gre zato cerkvenemu ključarju, g. Napečniku, ki se tako potruji za nas.

Djekše. (Ogenj.) Pretekli teden, okolu 10. ure zvečer, smo se zopet prestrašili. Gorelo je in sicer pri Pečniku. To je že letos drugi ogenj pri tem posestniku. Meseca februarja je zgorel spodnji skedenj in zdaj zgornji. Posestnica ima zopet precejšnjo škodo, zakaj pet goved, eno več, drugo manj, je opaljenih. Če bi bilo le četrt ure pozneje začelo goreti, bi bilo lahko tudi 11 delavcev ostalo v ognju, ker so se ravno vlegli k spanju. Tako so se še rešili in so mogli tudi živino rešiti. Upajmo, da se tukajšnjemu orožništvu tokrat posreči hudodelnika dobiti in nas rešiti vednega strahu pred ognjem.

Djekše. (Pogreb.) Dne 12. julija smo pokopali Kočmarico. Čeravno je že blizu eno leto bolehal, vendar le nismo mislili, da nas tako naglo zapusti. Vsak, kdor je rajno Kočmarico poznal, ve, da je bila pridna, v spolnovanju svojih dolžnosti natančna, pobožna slovenska žena. Bila je komaj 30 let stara. Pogreb je bil jako veličasten, čeravno je bilo slabo vreme. Naj počiva v miru!

Št. Lipš. Vkljub vednemu mrazu celo spomlad je rast trave in žita dobro, nekako bujno uspela. Krme bo veliko, pa je bilo tudi pomanjkanje prej veliko. Žito je lepo. Tudi v Koprivni je kar občudujejo. Bog ga obvari pred točo in nevihto, ki časi v trenutku v gorah odnese kmetu pred očmi požeto snopje z njive po strminah in uniči vse veselje! Kateri niso bili prezgodnji in ne prepozni, so seno posušili jako srečno. Gorjancem je branil in kvaril zadnji dež. Z žetvijo smo mi, kakor tudi drugi, na pr. okolu Celovca, letos skoraj za dva tedna zadaj. Pretekli teden so začeli prvi. Ko bi morala hajda vsejana biti, pa žanjemo. Koliko je kmetu za lepo vreme, pokazala je procesija v nedeljo popoldne v Bojoves, katere se je udeležila velikanska množica tudi moških. Sadjja upajo nekateri ene ali druge vrste veliko, druge pa spet nič. Torej bo nekaj, pa ne preveč. Črešplji imajo nekateri precej sadu, sploh pa malo, ampak veliko „norcev“ (sad se je „znorčal“). Škodoval je hrošč, pa ne povsod. Kako bo z „žitarcem“, ne vemo še. Kaže še, toda premrzlo je. Razun škropljenja z vitriolom je bilo delo v vinogradih koncem junija opravljeno: porezovanje, pokopavanje, dvojno okopavanje, vezanje, kropljenje dvojno ali trojno. Ako bi prodajali „žitarca“ po kroni liter, ne bil bi predrag. Da se pridela polovnjak vina v srednjem letu, — dobrih popravni več — mora eden človek skoraj pol leta delati v vinogradu.

Spodnji Dravograd. (Nemška kultura.) Ne mislite gospod urednik, da so naši nemčurji že proti Slovencem mirni postali. Nikakor ne. To se je zopet pokazalo dne 15. t. m. v gostilni „na pošti“, ko je neki posestnik iz Rabštanja pri Sp. Dravogradu nekega tukajšnjega uslužbenca brez povoda zmerjal in ga končno imenoval „bindišer Hund“. Tako se bodo sedaj v vele- „nemškem“ Traberku Slovenci kar javno od nemčurjev brez vsega povoda napadali z izrazi „bindišer Hund“. To je torej tista hvalisana nemška kultura. Fej! tisočkrat fej! taki nemški omiki!

Poročilo „Gospodarske zadruga“ v Sinčivasi.

Letošnji občni zbor „Gospodarske zadruga“ je sklenil, da se v jeseni zopet začne sprejemanje žita v Velikovec. Slavna velikovška posojilnica prepušča zopet v ta namen hram gostilne pri „Orlu“. Na to dejstvo opozarjamo vse rodoljubne kmete in pozivljamo tiste, ki so udje zadruga, naj se zadrugnega delovanja udeležijo.

Kaj so zadruga? Zadruga so društva, ki se bavijo z gospodarskim podjetjem, za katero je treba denarja, pri katerem se včasih kaj zasluži, a včasih tudi lahko kaj izgubi. Vsi zadrugniki so porok za denar, ki si ga zadruga izposodi, ali vsak pri naši zadrugi je porok le za 100 gl.

Zakaj je zadruga? 1. Zadruga ima namen naše kmete združevati, kakor se združujejo drugod, da dobimo polagoma z drugimi zadrugami oblast nad ceno žita, in da si priborimo

moč, kedaj v žitnem prometu nadomestiti židovske borze.

2. Nadalje ima zadruga namen, prejemati žito, ki prihaja navadno v večji množini v jeseni na trg. To žito se hrani in proda pri priložnosti. S tem, da žito nekoliko zadržujemo, povzdiguje se cena.

3. Zadruga ima potem namen, dajati vsakomur pošteno ceno za njegove pridelke. Odbor ne sme delati zase, marveč mora delati za zadrugnike. Zaslužka se jemlje le toliko, da se plačajo hlapeci in obresti, drugo ceno dobijo vso zadrugniki.

Zadruga v Sinčivasi je nastala kot prva na Koroškem. Nasprotniki so nato zasnovali nasprotno v Velikovec. Dolžnost slovenskih krščanskih gospodarjev je, družiti se v krščanski slovenski zadrugi, ki je in bo vsigdar tekmovala z vsako konkurenco.

Zakaj se je pred leti v Velikovec nehalo delovati: V Velikovec smo bili nehali z delom, ker nismo imeli izurjenega človeka in ker g. monsignor Podgorc ni imel več časa, voziti se vsaki teden tja. Zdaj pa bomo delovanje zopet začeli, ker imamo moža, ki je v stroki izurjen. Posestnik Hornar na Olšenici je zadrugnikom znan in gospodarji mu smejo popolnoma zaupati.

Pripominjamo še, da zadruga ni žitna trgovina. Ona sme sprejemati žito le od zadrugnikov; kdor ni pri društvu, naj ne dovaža.

Zadrugnike pa prosimo, naj vozijo v zadrugo le zdravo žito. Daj Bog, da se bi moglo vse suho spraviti. Drugi trgovci imajo navadno svoje gospodarstvo, in če so kaj slabega po ceni kupili, dajo izprieno žito živini. Zadruga nima svoje živine in izprijenega blaga se ne sme pošiljati nikamor. Zato zadrugniki, če se vam je kaj žita pokvarilo, dajte tisto živini in ne vozite v zadrugo, kjer bi vas moral poslovodja zavrniti in z zavrnitvijo žaliti.

Poslovodja mora vsakogar zapisati, ki pripelje; da se bo to hitreje vršilo, dobili bodo zadrugniki zadrugna znamenja s številkami, tako da bo imel vsakdo svojo številko.

Pristop: Kdor hoče zadrugi pristopiti, plača pristopnine 1 krono in delež 10 kron. Na to dobi zadrugno knjižnico. Delež se vrne, če kdo izstopi in ga odpove, pristopnina pa se ne vrača. Zadrugniki so vsi vkup lastniki zadrugnega skladišča v Sinčivasi in vseh zadrugnih naprav.

Sprejemanje žita se bo vršilo le ob sredah, ker poslovodja druge dni nima časa. A ker je Hornarjevo posestvo na poti v Velikovec, bodo lahko zadrugniki, ki morajo voziti drugi dan, vozili k njemu na dom, in poslovodja bo potem žito pripeljal sam v zadrugo.

Slovenci, pokažite svetu, da veste ceniti zadrugno misel, ki je drugod in tudi pri nas že mnogo koristila, in oklepajte se vsi svojega društva, kakor se čebelice zbirajo okrog matice.

Za zadrugni odbor
monsignor Podgorc.

Društveno gibanje.

Vabilo k občnemu zboru, ki ga priredi slov. akademsko ferijalno društvo „Gorotan“ v nedeljo dne 5. avgusta t. l. ob 1/2 12. uri popoldne v Kristanovi gostilni na Fari pri Prevaljah s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev. 5. Slučajnosti. Tovariši akademiki in abiturijenti se pozivljajo, da se udeležijo polnoštevno tega občnega zbora, ki naj pomeni novo stopinjo društvenega razvoja. Odbor.

Vabilo k veselici, ki jo priredi slov. akademsko ferijalno društvo „Gorotan“ v korist narodni in gospodinjski šoli šentjakobski v nedeljo dne 5. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v Kristanovi gostilni na Fari pri Prevaljah. Na sporedu so govori, petje, godba in veseloigra „Doktor Hribar“. Po sporedu prosta zabava in ples. Vstopnina k veselici znaša 30 vinarjev; preplačila se hvaležno sprejmejo. Zavedni Slovenci in Slovenke ob blizu in daleč se vabijo, da se udeležijo v obilnem številu te veselice. Posebnih vabil se ne razpošilja. Odbor.

Dobrlavas. V nedeljo, dne 29. julija, popoldne po blagoslovu priredi izobraževalno društvo svoje mesečno zborovanje z raznovrstnimi predavanji v društvenih prostorih. Vstop imajo člani in po članih vpeljeni gostje. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dopisi.

Djekše. (Omika in dostojno obnašanje.) Zaradi pogreba rajne Kočmarice je prišlo tudi precej Velikovčanov na Djekše. Vsa

čast bodi tistim gospodom, ki so s svojim obnašanjem pokazali, da vedo, zakaj so prišli na Djekše, ki vedo, da so tudi katoliški kristjani. Nekaj gospodkov pa je s svojim obnašanjem ta dan, dan občne žalosti, dajalo le pohujšanje. Zato mora enkrat tudi javnost to izvedeti, da si ti olikani gospodiči ne mislijo, da smejo povsod delati, kar hočejo, ali da so Djekše le zato tu, da bi tukaj uganjali svoje neslanosti. Poloma in zbadanja je bilo na ta dan dovolj pri nas. Taka dva sta sedela pri Kočmarju in mislila, da je najboljša priložnost, pričujoče poučiti o „prosti šoli“, o vedenju našega škofa v zadevi celovškega pokopališča, da, celo o obnašanju duhovnikov pri spovedi. Toda kosa je prišla na kamen. Neka gospa jima je tako povedala, da sta dovolj imela in — šla. Neki Ronke iz Velikovca se je posebno odlikoval. Mislimo, da si ta dva gospodka, posebno Ronke, ta nauk vzameta k srcu in nas Djekšarje s takimi neumnostmi pustita v miru. Drugi gospodki — ne rečem vsi iz Velikovca — le nekateri, so ga pa fest pili pri Kramerju, kjer so se razveseljevali s petjem, katero baje celo njihovim pristašem ni ugajalo. Od Kramerja so šli potem na pošto, kjer so nataknili krono celemu svojemu „potovanju za litrom“. Nekemu Werniku ni več dišala oštirjeva kava. Hotel je imeti frankovo kavo, in ponudil se je, da jo oštirju sam proda, ker, kakor je rekel, je ima poln zaboj doma. Upamo, čeravno ne vemo, da gotovo ne za ta namen, kakor na Djekšah! Drugi gospod, ki je akademsko izobražen, ki hoče druge učiti, je imel svoje veselje v tem, da je steklenico z vinom proti zidu vrgel, da se je razbila. Tudi posodica za čaj ni več smela biti na mizi, zato je šla pod mizo na tla. Še marsikaj bi se moglo povedati, kako so se obnašali ti gospodiči, ali za danes naj to zadostuje. Svetujemo jim le, če hočejo svojo nemško omiko — zakaj vsi se štejejo med pristne (?) velikovške Nemce, da, celo nemški voditelji hočejo biti — na tak način kazati, naj rajši ostanejo doma, ker bi se jim sicer znalo slabo goditi. Pa hajl!

Iz Radovljice. (Gasilnim društvom v zgled.) Preteklo nedeljo, dne 22. t. m., je imelo prostovoljno gasilno društvo v Kropi na Gorenjskem posebno slavnost. Popoldne se je blagoslovila nova shramba gasilnega orodja, popoldne pa se je vršila jako dobro prirejena veselica, katero so obiskala v mnogobrojnem številu tudi sosedna gasilna društva. Tudi mi Radovljčani nismo izostali ter smo se napotili popoldan v Kropo. Od daleč smo zagledali novo gasilno hišo okrašeno z večinoma slovenskimi trobojnicami, in zaslišali ubrane glasove domače godbe. Ko smo stopili na gostilniški vrt, na katerem se je vršila veselica, smo bili kar presenečeni. Po celem vrtu so plapolale slovenske zastave in zastavice. S slovensko-brambovskimi klici „Na pomoč“ so nas vrlji kroparski gasilci pozdravili ter nas vedli k za nas že pripravljene mizi. Na vrtu je igrala domača godba in razni pevski zbori so prepevali mile slovenske pesmi. Ob 1/2 5. uri se je predstavljala igra: „Pot do srca“, pri kateri so vsi igralci svojo dolžnost natančno in vestno spolnili. Po končani igri se je vršilo žrebanje, pri katerem je bilo veliko smeha in mislim, da je dalo gasilnemu društvu veliko dobička. Med nadaljnim sviranjem godbe in petjem smo opazili, da je bila tudi prireditev šaljive pošte jako hvalevredna priredba te veselice. Kratko in malo, zabava je bila izborna, da si sploh boljše misliti ni, in upamo, da bo tudi gasilno društvo v Kropi pri preštevanju blagajne prav zadovoljno. — Predragi Slovenci! Tudi na Koroškem imamo še nekaj gasilnih društev, katera niso nemčurškega duha polna, in zaradi tega sem jim to napisal v zgled, kako se ima pravo slovensko gasilno društvo obnašati. Povem vam odkritosrčno, da sem bil naravnost presenečen, ko sem videl pravo vzajemnost na podlagi slovensko-narodnega duha. Koroški „fajerberi“ naj se skrijejo in sram naj jih obide pri svojem delovanju, kajti naše nemškutarske požarne brambe so vse prej, kakor pa to, kar bi imele biti. Naše nemčurske požarne brambe bi se morale po pravici imenovati ne požarne, ampak „požiralne brambe“, ker nastopijo le tam radi, kjer teče iz kakega sodčka pivo zastoj in se potem pijani navdušujejo s svojim „gut hajl“. Veselice naših „požiralnih bramb“, jaz ne rečem več drugače, obstoje kvečjemu iz kakega plesa, pri katerem si polni lačni nemčurški gostilničar, kateri je večidel tudi „havptman“, svoje žepe, in se dajejo tistim brezznačajnim pruskim „proharjem“ težko zasluženi groši slovenskega kmeta in fanta! — Torej, koroški bratje, pustite nemčurske požarne brambe in se držite trdno gesla: „Svoji k svojim“ ter podpirajte le društva, katera so na trdni slovensko-narodni podlagi! Na zdar!

R. Dravski.

Tisoči priznanj potrjujejo
da najboljše in najcenejše dobavlja
cerkvene paramente in oprave
neprekosno že 95 let stara tvrdka
Josip Neškudla
c. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar
Jabloné nad Orlicí, št. 86, pošta istotam
Češko.
Prosi se natančnega naslova.
Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštne prosto.

Zitne cene

od 18. do 24. julija 1906.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dne 15. julija.
Cene so za 80 litrov (biren).

Žito in sočivje	Celovec		Beljak		Piliberk		St. Vid		Trg		Velikovec		Vošperk		Žel. Kapla	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v		
Pšenica . . .	—	—	12	80	—	—	—	—	9	28	—	—	—	—	12	10
Rž	8	80	11	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	90
Ječmen . . .	—	—	12	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	14
Ajda	9	07	14	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	14
Oves	7	63	8	64	—	—	7	28	—	—	—	—	—	—	6	40
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pšeno	16	80	17	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turšica . . .	—	—	10	56	—	—	10	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizol, beli .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rdeči . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Častna izjava.

Midva, K. Tossotto in L. Tschreschnig, oba iz Guštanja, obžalujeva, da sva dne 28. junija 1906 na Uršulski gori se nahajajočo slovensko družbo žalila z nekim vpisom v knjigo za tujce, ki je na razpolago na Uršulski gori.

S tem prosiva g. Jakoba Vrečko, knjigovodjo v Slovenjem Gradcu, ki je bil tudi tedaj navzoč v omenjeni slovenski družbi, odpuščenja ter se mu zahvaljujema za njegovo dobrohotnost, da je odstopil od nadaljnega sodnijskega zasledovanja pod pogojem, da plačava 10 kron za slovensko šolo v Št. Jakobu v Rožu in podava to častno izjavo.

Karol Tossotto l. r.
L. Tschreschnig l. r.

Mlin

in sicer na Koroškem, želi, bodisi celo ali tudi samo na pol, v najem vzeti Franc Grudnik v Velikovecu, Grebinjsko predmestje št. 5.

Več učencev

sprejme v uk pri dobri oskrbi

Gašper Krasnik,

kleparski mojster v Celovcu, na starem trgu št. 10.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je
Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslačen neprekosljivo zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in ulčesa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3.60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Knjizico s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinalnih drogerijah.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne naravnost na tovarno

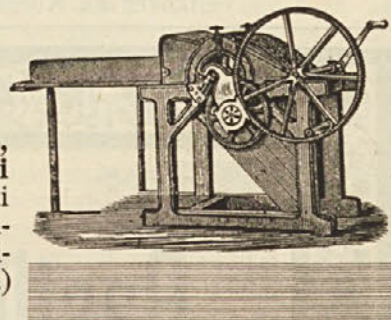
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovije mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastonj.

Slovinci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gosp. Izop, kosarske ulice številka 7.

Avizo (Naznanilo)

v zadevi zakupne oddaje — oziroma dobave

sena, slame, lesa za kurjavo in premoga, potem deloma ovs

za vojaštvo, ki je nameščeno v postajah

Gradec in Feliferhof, Schattleitene	v vojaškem oskrbovališču v	Gradcu	6.
Leoben, Marcin, Bruck ob Muri, Judenburg	pri c. kr. okr. glavarstvu	Bruck ob Muri	7.
Maribor, Slov. Bistrica, Strass	v vojaškem oskrbovališču v	Mariboru	13.
Celje, Ptuj	v vojaškem podružnem posteljskem skladišču v	Celju	14.
Ljubljana	v vojaškem oskrbovališču v	Ljubljani	16.
Celovec, St. Peter, St. Vid ob Glini, Vošperk	v vojaškem oskrbovališču v	Celovcu	10.
Beljak, Jezernica, Kotiče	v vojaškem podružnem oskrbovališču v	Beljaku	9.
Trbiž, Naborjet, Rabelj, Bovec, Šmohor	pri občinskem uradu v	Trbižu	22.
Trst, Koper	v vojaškem oskrbovališču v	Trstu	17.
Gorica, Gradiška, Ronki, Kanal Tolmin	v vojaškem oskrbovališču v	Gorici	20.
Pulj	v vojaškem oskrbovališču v	Pulju	21.

Za to kupno razpravo veljavni pogoji so razvidni v naznanilih in izkazih, ki so na vpogled pri vojaških oskrbovališčih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Trstu, Gorici in Pulju ter pri podružnih oskrbovališčih v Beljaku in Celju. Ta naznanila in izkazi se dobe brezplačno.

Gradec, meseca julija 1906.

Od c. in kr. uprave 3. zbor.

Želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka).

500 let je stara lekarna, v kateri se izdelujejo po izkušenem zdravniškem receptu želodčne kapljice (z varstveno znamko sv. Marka). Te želodčne kapljice, ki so izgotovljene po receptu, ki ga mi je dal zdravnik na razpolago, so se izborno obnesle zavzdrževanje zdravja, ker je dokazano, da je

Postavno zavarovano.

nervoznost, bledičnost, nespečnost, migrena, glavobol vedno le posledica slabe prebave, in vsled tega pomanjkljive tvoritve krvi. Kapljice izborno učinkujejo pri prehladi želodca, želodčni slabosti, slabi prebavi in ž njo zvezanem telesnem zaporu in breztečnosti.

Izpis iz skoraj vsak dan mi pristovoljno pripisanih zahvalnih pisem:

Z Vašimi želodčnimi kapljicami sem zelo zadovoljen, ker so ozdravile mojo hčer dolgoletne bledičnosti. Prosim, pošljite mi za 8 kron še 2 tucata. Z odličnim spoštovanjem HENRIK KUBRICHT, krajevni sodnik v Radenburgu. — Vaše želodčne kapljice so moji ženi čudovito pomagale proti želodčni bolezni. Pošljite mi zopet 12 stekleničic. JOSIP SCHNEIDER, hišni posestnik na Dunaju, Videnska glavna cesta.

Želodčne kapljice se pošiljajo:

1 tucat za K 4.—, 3 tucati za K 11.—, 5 tucatov za K 17.—,

franko zavoj prosta pošiljka, ako se znesek prej vpošlje ali po poštnem povzetju. Razpošilja edino le mestna lekarna v Zagrebu, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Vinske in sadne stiskalnice

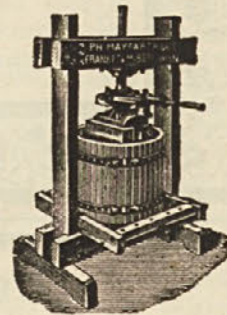
z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovjši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

V župnišču na slovenskem Koroškem se takoj ali pozneje sprejme v službo

kuharica

katera se razume tudi na gospodinjstvo; kje — pove upravništvo „Mira“.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Popolno orodje za orodniškega kovača

proda Šimen Kramer, orodniški kovač na Ricinju št. 15, pošta Velikovec.

Lepo posestvo

se proda z dobrim novim zidanim gospodarskim poslopjem, ki obsega 20 oralov njiv, 6 oralov travnika, 9 oralov pašnika in 39 oralov lepega gozda, domač mlin in kovačnico. Kupna cena je 14.000 kron. Več pove Anton Köhel p. d. Köhel v Št. Lovrencu, župnija Št. Peter na Vašinjah, pošta Velikovec na Koroškem.

Idealno hranilno sredstvo za nas

gospodinje je Ceres - maščoba

(iz najfinejših kokosovih orehov).

Prvič so na ta način pripravljena mesna jedila mnogo cenejša kot pa z drugo maščobo in drugič se omogoči

omejitev porabe mesa

sploh, kajti z maščobo Ceres prirejena močnata jedila so prav lahko prebavna in prav okusna. Neki gospod, ki mu je oteževal želodec z maslom in svinjsko maščobo prirejen krof, je mogel brez težkoč prebaviti šest krofov s Ceres jedilno maščobo.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica

„JELEN“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepiata želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka

te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavalje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.